

Referat fra møde i Natura 2000 dialogforum

Afholdt den 14. december 2016

kl. 13.00 – 16.00 i mødelokale 1

Mødedeltagere:

DFPO	Sven-Erik Andersen, Ole Lundberg og Henrik Lund
DN	Henning Mørk
Danmarks Jægerforbund	Katrine Meisner
DCE	Signe Sveegaard
DTU Aqua	Lotte Kindt-Larsen
Dansk Amatørfiskeriforening	Kaj Poulsen
Dansk Fritidsfiskerforbund	Arne Rusbjerg
BSAC	Sally Clink
Selskab for Bevarelse af Havpattedyr	Birgith Sloth
WWF	Thomas Kirk Sørensen og Peter Blanner
SVANA	Marie-Louise Krawack
NaturErhvervstyrelsen Jensen (ref.)	Bjørn Wirlander, Anja Boye, Elsbeth Teichert, Pernille

Dagsorden:

1. Velkomst v/formand
2. Status vedr. Natura 2000 og fiskeriregulering for beskyttelse af rev v/NAER
  - a) Forslag om fiskeriregulering i 7 områder med udenlandske fiskeriinteresser
  - b) Kommende forslag om fiskeriregulering
    - Områder med udenlandske fiskeriaktiviteter
    - Kystnære områder kun med danske fiskeriaktiviteter
  - c) Arbejdet med Natura 2000 i forhold til andre lande
(igangværende regional proces ift. forslag UK, Belgien og Tyskland – beskyttelse af rev og blød bund)
3. Næste generation af N2000 planer v/SVANA
  - a) Nyt ift. fugletal, tilpasning af område afgrænsninger o.a.
4. Sæler og fiskeri
  - a) Kort orientering om arbejdet med sæler i relation til fiskeri, herunder revision af forvaltningsplanen for sæler v/NAER
  - b) Præsentation af projekter mv. i relation til sæler og fiskeri v/ DTU Aqua
5. Beskyttelse af marsvin
  - a) Kort orientering om strategi for beskyttelse af marsvin v/ NAER og SVANA
  - b) Præsentation af igangværende projekter og SCANS III v/DCE
6. Evt.

Dagsordenspunkt 1. Velkomst v/formand

Bjørn Wirlander bød velkommen, og der var en kort præsentationsrunde. Nye repræsentanter i Dialogforum var Peter Blanner og Thomas Kirk Sørensen, begge fra WWF, samt Katrine Meisner fra Danmarks Jægerforbund.

Bjørn oplyste, at det er anden gang i løbet af 2016, at der afholdes møde i N2000 Dialogforum. NaturErhvervstyrelsen har målrettet arbejdet med de regionale processer omkring implementeringen af N2000, både i forbindelse med egne forslag men også andre medlemslande reguleringsforslag. Fokus på dagens møde vil hovedsageligt være på de danske reguleringsforslag, omfattende regulering af fiskeriaktiviteter i områder, hvor der også udøves fiskeri fra andre lande.

Dagsordenspunkt 2. Status vedr. Natura 2000 og fiskeriregulering for beskyttelse af rev v/NAER

a) Forslag om fiskeriregulering i 7 områder med internationale fiskeriinteresser

Anja Boye orienterede om, at NaturErhvervstyrelsen har gennemført den regionale proces med fiskeriregulering i 7 N2000-områder med udenlandske interesser. Efter en længere, men god dialog med både erhvervet, Sverige, Tyskland, Polen, de resterende Østersølande og Kommissionen, er det lykkedes at nå til en fælles henstilling omkring nødvendig fiskeriregulering for beskyttelse af kortlagte revstrukturer. Det har været forholdsvist svært at få samlet alle Østerlandene med fiskeriinteresser omkring bordet. Kun Polen har aktivt deltaget på arbejds møderne, hvor Finland, Estland, Letland og Litauen har fulgt processen på sidelinjen og været med via mailkorrespondance. Indsamling af relevante fiskeridata fra Østersø-landene har tilsvarende været en langsommelig proces. Kommissionen har kun haft et opfølgingspunkt i forhold til indholdet i forslagene, hvilket har omfattet Danmarks tilgang til kontrol og håndhævelse af fiskeri i forbudsområderne. I forslagene er angivet, at Danmark vil foretage en evaluering 18 måneder efter ikrafttrædelse, af de delegerede retsakter.

NaturErhvervstyrelsen har fremsendt de fælles henstillinger (30. november 2016) til Kommissionen - direkte for Kattegatområderne og via BALTFISH for Østersøområderne. Kommissionen har nu 3 mdr. til at godkende de to fremsendte forslag – og udarbejde en delegeret retsakt pr. farvandsområde (Nordsøen og Østersøen).

Konkret omfatter forslagene regulering i områderne; Store Middelgrund, Flensborg Fjord, Schultz og Hastens Grund, Centrale Storebælt og Vresen, Strandenge på Læsø, Adler Grund og Rønne Banke samt Havet omkring Nordre Rønner. Tilgangen til fiskerireguleringen er i overensstemmelse med de tidligere forslag, hvor kortlagte rev beskyttes ved udlægning af en generel bufferzoner på 240 meter. Ved kortlagte boblerev (Store Middelgrund, Strandenge på Læsø og Nordre Rønner) forbydes alle erhvervsmæssige fiskeriaktiviteter.

b) Kommende forslag om fiskeriregulering

Anja Boye oplyste, at kommende N2000 reguleringsforslag for beskyttelse af rev vil omfatte områderne beliggende i Nordsøen. Områderne er blevet kortlagt, og NaturErhvervstyrelsen vil påbegynde arbejdet med udfærdigelse af forslag til fiskeriregulering i løbet af 2017. N2000 Dialogforum vil løbende blive holdt orienteret herom. Det er forventningen, at processen for de store områder i Nordsøen vil medføre en noget længere regional proces, idet der er mange udenlandske fiskeriinteresser, som bliver berørt. NaturErhvervstyrelsen overvejer om den regionale proces eventuelt bør startes op med afholdelse af workshops med interessenterne.

Da der endvidere er tale om et langt mere dynamisk miljø, ulig de indre danske farvande, hvor vi tidligere har indført regulering (med udgangspunkt i bufferzoner á 6 x vanddybden) – vurderer NaturErhvervstyrelsen, at der er behov for ny videnskabelig rådgivning på størrelsen af bufferzonerne og eventuelle kommende områdelukninger.

Kystnære områder kun med danske fiskeriaktiviteter/

Anja Boye orienterede, om det nationale spor, med beskyttelse af områder i de indre danske farvande. En proces som ligner den forrige for nationale områder, som resulterede i den første Natura 2000 bekendtgørelse (Bek. nr. 1048/2013), som omfattede beskyttelse af rev i 4 Natura 2000 områder. Den nye bekendtgørelse vil blive konsolideret med den eksisterende, så den også omfatter reguleringen af 10 nye områder for beskyttelse af rev: Horsens Fjord, Nakskov Fjord, Præstø Fjord, Smålandsfarvandet, Hesselø, Stavns Fjord, Lillebælt, Hirsholmene, Sydfynske Øhav og Stevns Rev.

NaturErhvervstyrelsen sikrer, at der ikke sker en dobbeltregulering af områderne af områderne, dvs. revene enten beskyttes under en N2000-bekendtgørelse eller under trawlbekendtgørelsen (som pt. er under revision).

Selve tilgangen til beskyttelsen af revene forventes i overordnede træk at være uændret – dog lægges der op til områdespecifikke bufferzoner, idet der er i flere af områderne er tale om beliggenhed på meget lav vanddybde. Udgangspunktet vil dog stadig være at følge den videnskabelige rådgivning med 6 x vanddybden.

Der ligger op til at indføre 120 m bufferzoner (gennemsnitsvanddybde omkring 15-20 m) i havet og kysten ml. Præstø Fjord og Grønsund, Stevns Rev, Stavns Fjord samt Nakskov Fjord, mens der indføres 100 m bufferzoner (gennemsnitsvanddybde omkring 10-15 m) i; Smålandsfarvandet, Lillebælt, Sydfynske Øhav, Horsens Fjord og Hirsholmene. Særligt for området "Hirsholmene", som er det eneste område af de 10, hvor der er kortlagt boblerev, vil der blive indført et total forbud mod alle former for fiskeri, herunder også lyst- og fritidsfiskeri. Udkast til bekendtgørelse forventes i høring i løbet af 1. kvartal 2017, både i N2000 dialogforum men også i § 7 udvalget (Udvalget for rekreativt fiskeri, ferskvandsfiskeri og fiskepleje).

Henning Mørk spurgte ind til argumentet for at tilpasse bufferzonerne til 100 m.

Anja Boye oplyste, at tilpasningen er sket i forhold til de aktuelle vanddybder. N2000 kort med dybdekurver som kan anskueliggøre dette, vil blive vedhæftet mødereferatet.

c) Arbejdet med Natura 2000 i forhold til andre lande
(igangværende regional proces ift. forslag Belgien, UK og Tyskland – beskyttelse af rev og blød bund)

Belgien/

Anja Boye orienterede om belgisk forslag til fiskeriregulering, som omfatter beskyttelse af sand og grovere materiale i 4 mindre områder mod bundslæbende redskaber inkl. snurrevod (Danish seines og flyshooters/Scottish seines) iht. havstrategidirektivet. Danmark er kritiske overfor forbuddet mod snurrevod, som tolkes som en overimplementering, idet der ikke fiskes med disse redskabstyper i områderne. Hertil kommer, at der ikke er videnskabelig dokumentation for et sådant forbud. For nuværende har Belgien imødekommet det danske ønske om ikke at forbyde snurrevod. Belgien fastholder forbuddet mod flyshooting/ Scottish Seines.

Danske fiskere har fiskerirettigheder i to af områderne, hvor de udøver et begrænset garnfiskeri. Således berøres danske fiskere ikke af de foreslåede fiskeriforanstaltninger. En fælles henstilling om forslaget, forventes klar i løbet af 1. kvartal 2017.

UK/

Anja Boye orienterede om forslag fremsat af UK, som ønsker at beskytte sandbanker og rev i 5 områder i Nordsøen (2 områder under HSD og 3 områder under N2000), hvor fiskeri med bundslæbende redskaber forbydes. Forslaget implementerer forpligtelser iht. både habitat- og havstrategidirektivet. UK ligger op til at beskytte 30 % af sandbankerne i N2000 områderne og 100 % i HSD områderne - ifølge UK er forskellen hvordan områderne blev udpeget. Der pågår en dialog, hvor der drøftes fiskerierhvervets interesser kontra beskyttelsesbehovet, hvor der ligger op til hele områdelukninger.

Dansk tilslutning til forslaget afhænger bl.a. af korrekt angivelse af dansk fiskeri og bedre sammenhæng mellem formål og foreslåede fiskeriforanstaltninger. Det danske tobis og brislingefiskeri vil blive berørt, hvis der ikke sker tilpasninger til de udlagte forbudsområder for bundslæbende fiskeri. UK forventer at processen afsluttes i løbet af 1. kvartal 2017.

UK har derudover også en indledende proces i gang for en række andre forslag, dækkende både HSD- og N2000 områder. NAER har netop afgivet bemærkninger i relation til forslag om fiskeriregulering i 18 områder. Alle forslagene kan findes på NAER's hjemmeside under 'Natura 2000 i hav'

Dogger Banke/

Anja Boye oplyste, at UK, Nederlandene og Tyskland har fremsat et fælles forslag om beskyttelse af sandbanker på Dogger Banke som led i deres implementering af habitatdirektivet. Tilbage i maj 2013 blev indgået et kompromis (dvs. før regionaliseringsprocessernes ikrafttræden som følge af den reformerede fiskeripolitik), som dog faldt på grund af nederlandsk modstand. Processen er genoptaget i sommeren 2016, men formelt revideret forslag er først modtaget 1. november 2016, dog uden opdaterede fiskeridata. Der udøves bl.a. et stort dansk fiskeri efter tobis i områderne, som ønskes reguleret. NaturErhvervstyrelsen har fremsendt opdaterede fiskeridata i oktober 2016, som endnu ikke fremgår af forslaget. Af det nærværende forslag lægges der op til forbud mod anvendelse af snurrevod (både "Danish seines" og "Scottish seines") på sandbankerne i den tyske del af Doggerbanke – dette støtter DK ikke op om. Ud over de tre initierende medlemsstater og DK, har også Frankrig, Belgien og Sverige fiskeriinteresser i området.

Tyskland/

Anja Boye oplyste, at Tyskland også har forslag i proces omkring beskyttelse af rev, sandbanker og marsvin i fem områder i Nordsøen, som led i deres implementering af habitatdirektivet. Der blev afholdt prækonsultation tilbage i juni, hvor bl.a. Danmark rejste kritik af det videnskabelige grundlag for de foreslåede fiskeriforanstaltninger, ligesom de foreslåede fiskeriforanstaltninger ikke synes proportionale med beskyttelseshensynet. Bl.a. ønsker Tyskland at lukke store områder, hvor revstrukturer kun udgør en lille del af området. Samme ses for sandbanker. Der er møde om forslagene i Tyskland i januar 2017, hvor den regionale proces genoptages.

Sverige, Holland, Frankrig og øvrige baltiske lande/

Anja Boye oplyste, at der for nuværende ikke er proces i forslag for de øvrige medlemslande.

Dagsordenspunkt 3. Næste generation af N2000 planer / SVANA

a) Nyt ift. fugletal, tilpasning af områdeafgrænsninger o.a.

Marie-Louise Krawack præsenterede kriterierne for, hvorledes fugletal i de nye N2000-planer tilpasses. Der har tidligere været megen kritik af de gamle fugletal, hvilket har medført, at DCE (Aarhus Universitet) har kigget på 6 N2000 områder og tilpasset fugletallene for disse. Et kriterie har bl.a. været, at fugletallet for en art i et givent område ikke må sættes lavere end tidligere, hvor der så også skal tages hensyn til årstidsvariation.

Kaj Poulsen rejste kritik af, at forekomsten af fugle skulle være bestemmende for, hvor der må udøves fiskeri.

Marie-Louise Krawack oplyste, at Danmark er forpligtet til at sikre, at der er tilstrækkeligt med føde til de fugle, som er udpeget til at være beskyttelsesværdige. Derudover er det kun muslingefiskeriet, som vil kunne blive påvirket af ændringer i fugletallene.

Henning Mørk spurgte ind til, hvorledes minimum- og maksimum-år inddrages i 6 års gennemsnitsværdierne, som ligger til grund for fugletallene.

Marie-Louise Krawack oplyste, at den nøjagtige beregningsmetode fremgår af SVANA's seneste fuglerapport, som findes på SVANA's hjemmeside.

Marie-Louise Krawack orienterede, om SVANA er i gang med at kigge på behovet for grænsejusteringer af alle N2000 områder, både på land og på havet. For de marine beskyttede områder kigges der særskilt på fuglebeskyttelsesområderne og på N2000-områderne. Der kan foretages en tilpasning på op til 5 % af et områdets areal, førend at det kræver en godkendelse i Kommissionen. Kriterierne for tilpasningsprocessen er endnu ikke klarlagt.

Dagsordenspunkt 4. Sæler og fiskeri

a) Kort orientering om arbejdet med sæler i relation til fiskeri, herunder revision af forvaltningsplanen for sæler v/NAER

Anja Boye orienterede om arbejdet fra arbejdsgruppen for sæler, hvor det er SVANA, som har formandskabet.

NAER har brugt mange ressourcer på den eksisterende konflikt, der er mellem sæler og fiskeri, bl.a. har der været afholdt møde på Bornholm med den lokale fiskeriforening, hvor der fremkom mange forslag til forbedring af fiskernes situation. Siden det møde fik SVANA etableret en reguleringsordning som startede den 18. august 2016 (og som løber frem til den 17. august 2017), hvor det er muligt at regulere op til 40 af de særligt problematiske gråsæler. Reguleringsordningen er tiltænkt som en mulighed for fiskerne, til aktivt at bidrage til problemløsningen.

Forvaltningsplanen er stadig under revision, hvor en lang række interessenter er involveret i skriveprocessen. Den reviderede plan vil indeholde flere nye emner, som fx konditionen af fiskene i områderne med sæler, forekomst af parasitter, anvendelse af sælsikre redskaber i fiskerier etc. Forvaltningsplanen forventes klar inden udgangen af 2017.

Ole Lundberg nævnte, at man meget længe har ventet på en revideret forvaltningsplan. Hvis der forsat ønskes et kystnært fiskeri og der samtidigt ønskes et fiskeri med sælsikre redskaber, bør der

gives kompensation til de berørte fiskere, indtil at planen foreligger, samt der foreligger andre relevante måder at håndtere sælerne på.

Kaj Poulsen mente, at der er problemer med sæler over hele landet, og der derfor burde indføres afskydning af sæler helt generelt, sideløbende med andre initiativer, for at få fiskeriet til at overleve.

Arne Rusbjerg understregede, at det er særdeles vigtigt, at en regulering ikke lægges over på fiskerierhvervet – det er primært kun folk med jagttegn, som bør forestå en eventuel regulering.

b) Præsentation af projekter mv. i relation til sæler og fiskeri v/DTU Aqua

Dette punkt blev flyttet ned under pkt. 5 om marsvin

Dagsordenspunkt 5. Beskyttelse af marsvin v/NAER

a) Kort orientering om strategi for beskyttelse for marsvin v/NAER og SVANA

Anja Boye orienterede om, at der i naturplanerne fremgår, at NaturErhvervstyrelsen vil udarbejde en strategi for forvaltning og beskyttelse af bilag IV arten marsvin i danske farvande. Dvs. en strategi som ikke kun er begrænset til at omfatte beskyttelse af dyrene i N2000 områder. Rammerne for en strategi har været drøftet i den interministerielle arbejdsgruppe for beskyttelse af marsvin, og der er bred opbakning til udarbejdelse af en strategi. Strategien vil bl.a. omfatte kortlægning af risikofaktorer og mulige begrænsninger i relation til fiskeriaktiviteter. Der skal kigges på fokusområder, fx hvor kræver marsvin ekstra beskyttelse? Hvad skal til for at leve op til forpligtelserne i henhold til habitatdirektivet? Skal der anvendes flere akustiske alarmer? Dette er blot nogle af de emner, som strategien vil berøre. Forventningen er, at en strategi kan træde i kraft inden 2020.

b) Præsentation af igangværende projekter og SCANS-III v/DCE

Signe Sveegaard præsenterede de foreløbige resultater fra SCANS III tællingen (2015-2017), hvor den endelige databearbejdning er i proces.

SCANS-tællingen skal give et estimat af antal marsvin samt fordelingen heraf, i hhv. Kattegat og hele Nordsøen. Optællingen er foretaget via skib og fly, som søger langs forudbestemte transekter, efter hvaler, marsvin og delfiner. Derudover anvendes CPODs i de indre danske farvande, som skal supplere de andre optællinger. Tilsvarende tællinger er gennemført i 1994 og 2005/07, hvor resultaterne fra SCANS III, vil kunne fremhæve evt. ændringer i populationsstørrelse og/eller fordeling.

Foreløbige resultater tyder på, at marsvin i Nordsøen mest bevæger sig indenfor 200 m dybdekurven, at der er sket en forskydning af fordelingen af marsvin over mod den Engelske Kanal og, at der er forholdsvis mange observationer i Storebælt og Kattegat i forhold til tidligere. De endelige resultater forventes klar i løbet af foråret 2017.

Tidligere punkt 4 b er flyttet hertil:

Præsentation af projekt i relation til bifangst af marsvin og fugle:

Lotte Kindt-Larsen præsenterede et igangværende projekt, omhandlende elektronisk monitoring af bifangst af både fugle og havpattedyr. Projektet startede op i 2016 og forventes afsluttet i 2018.

Indtil videre er der registreret bifangst af bl.a. marsvin, skarv, sort- og fløjlsænder, lomvier og edderfugle.

Formålet med projektet er at identificere højrisiko områder for bifangst af marsvin, derunder også sæsonvariation af bifangst. Indtil videre deltager 9 fartøjer i projektet, som deltager på frivillig basis, men der er plads til op til 15 fartøjer.

DTU Aqua og DFPO har været i dialog omkring, at finde flere fartøjer som kan deltage i projektet – dette er stadig i proces. Det er hovedsageligt i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, hvor projektet er mangelfuldt dækket ind.

Kaj Poulsen spurgte ind til, om projektet havde sammenhæng med fugleprojektet, som Fiskerikontrollen er i gang med.

Lotte Kindt-Larsen oplyste, at det igangværende projekt intet har med projektet om bifangst i det rekreative fiskeri, som DCE og Fiskerikontrollen varetager. I nærværende projekt indgår udelukkende erhvervsfisker-fartøjer.

Henrik Lund nævnte, at der er mulighed for store variationer årene i mellem, hvilket også ses tydeligt i SCANS-tællingerne.

Lotte Kindt-Larsen oplyste, at den nuværende model tager højde for disse forskelle, dog er der endnu ikke tilstrækkeligt med data til at sige hvilke typer af redskaber, som har den største bifangst. Der mangler en mulighed for, at indhente data fra de stormaskede fiskerier, som fx fiskerier efter kulmule og pighvar.

Dagsordenspunkt 6. Evt.

Anja Boye oplyste, at der er truffet en endelig politisk aftale mht. udpegning af beskyttede områder under Havstrategidirektivet. I alt er udpeget 6 områder i Kattegat, hvoraf to er sammenfaldende med eksisterende N2000 områder (Kims Top og Store Middelgrund). Der forventes opstart af regional proces for disse områder i løbet af 1. kvartal 2017, hvor de to N2000 områder vil indgå i reguleringsforslaget. Natura 2000 Dialogforum vil løbende blive orienteret om processen – desuden vil man kunne se seneste status løbende på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside.

Bjørn Wirlander afsluttede mødet, og summerede op på dagsordenens punkter.